

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

3 august st. v.

15 august st. n.

Este în fie-care duminică.

Redacțiunea în

Közép-uteza nr. 395.

Nr. 31.

ANUL XXII.

1886.

Prețul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

Marseileza

de Rouget de L' Isle.

I.

Aideți copii ai țerii mele,
 Diua izbândii a sosit;
 Căci stégul tirăniei grele
 Spre noi din nou s'a asmuțit.
 Auziți voi colo în vale
 Cum mugesc crunții soldați?
 Ei toți sugrum ca lupi turbați
 Soții și fii ce li es în cale.

La arme, cetățeni! și fronturi mari formați!
 Porniți! ș-un sânge spurcat în cale-vê-l vërșati!

II.

Ce vré asta órdă brutală
 Ce 'n van pe noi s'a 'nfuriat?
 De ce asta plagă fatală
 Ne amenință nencetat!
 Francezi! ah! ce hațjocorire!
 În suflet voi nu o simțiți?
 Ei vor pe voi înlântuiți
 Să ve ducă 'n antica robire

La arme, cetățeni! și fronturi mari formați!
 Porniți! ș-un sânge spurcat în cale-vê-l vërșati!

III.

Tirani și vëndători, vai voue!
 Căci hulă numai meritați;
 Și pentru ori ce crimă nouă
 Resplata o să v'o luați.
 Toți sânt soldați, cu voi să lupte
 Și de-or pică ești juni eroi,
 Pământul va produce-alți noi.
 Gata cu voi să între 'n lupte!

La arme, cetățeni! și fronturi mari formați!
 Porniți! ș-un sânge spurcat în cale-vê-l vërșati!

IV.

Francezi! bravi făr asemuire.
 Din victime voi mai cruțați;
 Căci fără a lor consimțire
 În contra vóstră-au fost mânați!
 Dar p'aste trupe mercenare
 Al lui Bouillé discipoli lași,
 Ce-al maicei sin spintec, trufași!
 Zdrobiți-i toți făr de pă sare!

La arme, cetățeni! și fronturi mari formați!
 Porniți! ș-un sânge spurcat în cale-vê-l vërșati!

V.

Iubire sfântă-a țerii mele
 Susține-ăst braț resbunător!
 Tu libertate! 'n vremuri grele
 Luptă, cu-ai tei apărători!
 La vocea ta cea bărbătescă
 Izbânda să vie spre noi,
 Ș-ai tei dușmani, de suflet goi,
 Triumful nostru să-l privescă!
 La arme, cetățeni! și fronturi mari formați!
 Porniți! ș-un sânge spurcat în cale-vê-l vërșati!

VI.

Noi ne-om retrage 'n gropi stâncóse
 Când tații noștri perî-vor,
 Ș-acol-om găsi a lor óse
 Și urma vitejiei lor!
 Er viéța vom desprețui-o,
 Giulgiul cu el vom împărți,
 Și urma lor noi vom sfinți,
 Când gloria le-om dobândi-o!
 La arme, cetățeni! și fronturi mari formați!
 Porniți! ș-un sânge spurcat în cale-vê-l vërșati!

N. A. Bogdan.

Pe câmpul de onóre.

Dramă în trei acte.

(Urmare.)

ACTUL II.

Camera lui Adrian. Diua începe a se ivi. Adrian tot în costumul de bal, stă într'un jilt lângă mésză, pe care arde restul unei luminări.

Adrian. — (*Talburat cu totul.*) Esistă un Dumnezeu în ceruri, care ne crează și ne protejă? Esistă o providență, care să ție omul înlântuit de altarul datoriei și al dreptății?!... Esistă... numai în tidevele fără creeri, în corpurile fără suflet!... Dar unde este Dumnezeuul, providența, onórea și cugetul, atunci când atâtea fapte murdare se pot indeplini în lumea acésta?!... Unde sânteti, voi, ursite protectóre ale omului, când el este téréț pe marginea prăpastiilor? Unde sânteti când ve chem? Ve cer ajutorul, sprijinul nostru! (*Pauză.*) Tăceți ca pétra!... Dar pétra încă sună când e lovită, dar voi tăceți!... Aerul lovit șueră, frunza frémeté, valul murmură, dar voi puteri nemărginite, când auziți strigătele unei inimi rupte, voi tăceți! Dar tăceți incaltea pentru totdeuna, fugiți din privirea omenescă, ca nimene să nu se

mai sprijine pe umbra voastră!... (*Se scâlb.*) Vieta!... Este o viață în om?!... Dăc'ar fi!... Sufletul ar trebui să fie suflet... el n'ar pute cuprinde scopuri odioase!... Nu există decât numai niște mășini, cari se învârtesc la vânt, la foc, la apă și cari se mișcă după caprițiul elementelor!... La ce pôte să folosescă o viață cu voință, dar fără putere?! La mișelii numai! Destul!... Puțin curaj încă! Puțină întremare... Mașina trebuie să înceteze, căci ferul, lovit mereu, se rupe și el... (*Ridică un pistol depe măsă și-l deschide.*) Remâi cu bine mulțime sgomotôsă, care sai, te învârtesci, până ce-ți alunecă de sub picioare totă temelia deșertăciunii... Pentru mine nu mai prețuți nimic!... Cătați altă victimă nouă. (*De-odată se deschide ușa din fund.*)

Intră *Micolini.*

Micolini. — Imi pare bine că te-am găsit! Me temeam ca să nu ieși pré de diminéță și de aceea m'am grăbit.

Adrian. — Dar cine ești dta?!...

Micolini. — Ce? nu me mai cunoști! Aduți aminte de aseră, la balul cu istoria?...

Adrian. — Dar ce cauți la mine?!...

Micolini. — Am venit să-ți propun o mică... .

Adrian. — Ce vrei tu dela mine?!...

Micolini. — Ei frate! Dar lasă-me să vorbesc, ca să-ți esplic ce caut... .

Adrian. — Eși d'aci!...

Micolini. — Ha! cum?

Adrian. — Eși, dăc!...

Micolini. — Mai ieți puțină sémă, dle! Creși că vorbești pe semne cu vr'un cățelus... .

Adrian. — Eși mișelule!... (*Ridică pistolul asupra lui Micolini.*)

Micolini. — Ești nebun domnule! Ar trebui luate mesuri... (*Ese.*)

Adrian. — (*I cade pistolul din mână.*) O Dómne! nu șciu ce mai simt. (*Cade pe fotoliu.*)

Intră *Scormonici.*

Scormonici. — Vai de mine! Ce țipete! Unde-i cuconășul?! Cuconășule! Dar ce ai? Ce-ai pățit?... Vai de mine! E leșinat. Apă de grabă! (*Aduce o cană de apă de pe biurou și-l stropește.*) Trezește-te cuconășule! Unde te dóre?... Ce-ai pățit cuconășule?!...

Adrian. — Tu ești?...

Scormonici. — Da, eu sânt. Dar spune ce te dóre?

Adrian. — Nu me dóre nimic!... O tulburare numai... .

Scormonici. — Stăi să-ți aduc șipușorul cel cu țipirig, care-i bun la amețelă. (*Aduce depe biurou un șipușor de amoniac și dă să-l miröse.*)

Adrian. — (*Revenindu-și în fire câte puțin.*) Iți mulțămesc... Pare că mi se ia depe ochi o cétă... și de pe trup o mare povoară!... Ți-i tu la mine Scormonici?...

Scormonici. — Me mai întrebi, cuconășule!

Adrian. — Când aș pute să te cred, macar pe tine!

Scormonici. — D'apoi nu te-am purtat eu în brațele mele cuconășule, de când erai de vr'o doi ani abia? Nu te plimbam eu prin grădină! Nu-ți aduci aminte când erai de vr'o patru-cinci ani, cum te trăgeam eu căruța?... Iți culegeam floricele, și-ți cântam în frunze, și D-ta rideai și te jucai!... De câte ori te-am dat în scrânciob și iți aduci aminte, odată ai căzut fără de veste, și dacă n'ar fi fost érbă mare sub scrânciob, putei să te stâlcești!... De atunci te-am păzit ca ochii din cap... Dar când m'a luat

am bătut darabana la regiment și de atunci, mata ai învățat pela Academie și te-ai făcut mare!... Când am aflat că ai remas singur și că cuconul repausase, eu tôte că vrea dl major să me facă tambur-major, eu n'am vrut să me mai reangajez, numai ca să te slugesc pe mata și să fiu totdeuna pe lângă dta... Căci, dăcă me creși cuconășule, eu, care nu am pe nime în lume, mi se pare că ești pentru mine mai mult decât ori care rudă... .

Adrian. — Te șciu și de aceea te-am iubit totdeuna ca pe un amic și nu ca pe o slugă... Scormonici: În viața ta avut-ai tu vr'o dovadă despre firea lui Dumneșeu?!...

Scormonici. — Alei cuconășule! D'apoi cum se nu?!... Se'nțelege că am avut sute de doveși, nu una!

Adrian. — Te-ai convins tu bine?...

Scormonici. — Totdeuna când m'am rugat cu inimă curată și euget bun, cătră Dumneșeu, rugăciunea mea s'a implinit. Totdeuna m'a păzit de o mulțime de primejdii... Eram odată în spital, bolnav prepădit. Într'o dî auđii pe dl dr dăcând cătră poslușnică să-mi trimită spre duhovnic, că pe mâni diminéță am să călătoresc pe sinul lui Avram. O frică mai rea decât bóla m'a cuprins și după o buimăcélă de câteva minute, vinindu-mi în fire, m'am întors cu fața în sus, am ridicat mâinile spre cer și m'am rugat atotputer-nicului; nu pentru mine, dar pentru mama mea, care încă trăia pe atunci, dar eră și ea bolnavă și singurul ajutor i eră solda mea de doboșer. Și astfel rugându-me, am adormit. A doua dî când vini doctorul, întrebă dela ușe dăcă am pornit la drum. Dar poslușnica arătându-me, doctorul vini la mine, me pipăi, me privi drept în ochi și strigă de-odată eu glasul lui cel resonător: »Burdhosul nu merge la drum! Să i se deie porția întregă, o friptură și o biră vin roșu de cel vechiu.« Atunci fui amețit de bucurie și de atunci... nu mai uit nici odată datorile mele de creștin.

Adrian. — Bunul meu amic! De ce nu pot dăc și eu tot așa ca tine. De câte ori nu l'am chemat, când duhurile rele me înădușiau... De câte ori nu i-am cerut sprijinul, când nevoia lui imi eră mai simțită?!... Și el, pentru mine n'a respuns nici odată. nu s'a arătat nici de cum!...

Scormonici. — Veși, că dăcă vrei ca bunul Dumneșeu să te ajute, nu trebuie să-l chemi numai când ai nevoie și ți-i amar sufletul... În bucurie ca și în intristare, pe dânsul trebuie să-l ai vecinic înainte.

Adrian. — Vai de ce nu pot crede și eu ca și tine!

Scormonici. — Dar cum să nu creși stăpâne, când veși că dintr'un senin curat, un nor de-odată se iveșce, trăsnetele curg din el și ard și despice ori ce întelnesc în drum. Când veși că dintr'o sémăntă lepădată creșce în mijlocul câmpului un copac mare și frumos, cine-i dă lui viață?...

Adrian. — Vorbele tale sânt mângăitoare! Ferice de tine că n'a-i suferit de bóla sufletului, căci acesta bóla e mult mai rea decât cea a trupului... Și Dumneșeu nu voeșce să o aline, ci o lasă să ne doboré mereu!... Ah cât mi-i de greu! Nu pot să me mai resullu... .

Scormonici. — Să mergem puțin în grădinuța, căci aerul e tare curat și bun, acum diminéța. Haidem!

Adrian. — Da, haide în grădină să mai resullu puțin aer... Sprigine-me, căci sânt slab... Haidem! (*Să ridică cu ajutorul lui Scormonici și es prin drepta.*)

Intră *Arghir și Constanțiu.*

Arghir. — (*În ușe.*) A! vii și dta, doctore tot la

Constantiu. — Da și am o afacere grabnică.
Arghir. — O afacere grabnică?!... Nu cumva
amicul meu va fi bolnav?! Dar unde să fie el, căci
nu-l vîd aci! (*Mergînd la ferăstrău*) Êtă-l în grădină,
sub tufarul cel mare. Să mergem doctore la el!

Constantiu. — Nu! trebuie să-i vorbesc aici! Imi
vei face o îndatorire decă il vei chemă. Este o afa-
cere delicată, de care nu putem vorbi decăt cu uşile
inchise...

Arghir. — Ce ȃici doctore? Eu credeam că vîi să
dai vr'o rechetă amicului meu, care pôte să fie suferind.
Cu tôte că aseră când m'am despărțit de el la esirea
din bal, pela vr'o doue ore din spre ȃiuă, eră sănētos
cum trebuie, ba încă mi se parea mai bine, mai vesel
decăt de obicei!...

Constantiu. — Nu în calitatea mea de medic,
am vinit la dl Adrian! Sînt trimisul unei persōne
distinse, pentru a cere reparațiunea onōrei...

Arghir. — Cum! Domnia-ta doctore ești trimisul,
sēu mai bine ȃis secundantul cuiva?

Constantiu. — Tocmai, căpitane!

Arghir. — Me așteptam dela un medic să-l vîd
alergând pentru a da ajutoruri, a vindecă ranele, ēr
nici de cum ca tocmai el să le pricinuescă!... Se
vede, inse, că acum medicii mēntuind cu vindecarea,
s'au pus să-și facă cilenți noi!... pentru a fi ocupați
pôte!...

Constantiu. — Apostrofările dumnitale nu-și prē
au locul. Înainte de a fi medic, sînt om; și ca om
am amici; și ca amic am datorii de amicitie. Un amic
m'a însărcinat ca să-i cer dela dl Adrian satisfacerea
onōrei sale atacate și, veȃi bine, că nu puteam să refuz.

Arghir. — Închăt te priveșce, se vede că ai drep-
tate! Dar me mir mult cum amicul meu, Adrian cel
blând, iubitor și plin de stimă pentru tōtă lumea, el
tocmai să fi atacat pe o persōnă și fără ca să fi avut
el dreptul?!...

Constantiu. — Iubite căpitane! cei blāndi sînt
adese mai sgārietori decăt cei iuți! Pôte vei fi avut
ocazia să te încredințezi despre acēsta singur!

Arghir. — Fraza dumnitale pôte să se aplice
ori cui, afayă de amicului meu! Dar ia spune-mi,
cine-i domnul cel cu onōrea atacată și în ce anume
onōre a fost atacat?!...

Constantiu. — Șciū că ești cel mai bun amic al
domnului Adrian și cred că vei fi chiar dta secundantul
seu! Lucrul inse trebuie a rămānē între noi. Con-
sulul Micolini, vinind astāȃi diminetă la dl Adrian
într'o afacere procesuală, ce eră să se trateze în ȃilele
aceste, între doi din supușii sei, dl Adrian precum
șciū este președinte, în loc de a ținē sēmă de dreptele
consulului, l'a insultat, ba chiar l'a amenințat!...
Veȃi dar, că aci nu mai este în joc propria sa onōre,
dar este acea a funcționarului...

Adrian. — Mi-ai spus o încāntătoare poveste,
doctore! Ai făcut bine că ai început-o cu numele
domnului Micolini, căci altfel mai fi pus pe gānduri.
De vreme inse ce acest nume este la mijloc, chestia
se deslęgă dela sine! Dl Micolini e prē cunoscut
în asemene afaceri, de societatea iașiană! Decī
pot întrevedē că amestecul funcționarului în acēsta
afacere, nu va fi decăt urmarea vre unei micē ches-
țiuni amorōse sēu altfel cumva... Bunăoră de pela
balul de aseră!... Pôte că vr'o frumușică māsculită
i va fi refuzat un vals, pentru a conversă cu amicul
meu!... Cāt pentru alta, il șciū pe dl consul...

Constantiu. — Iți faci prē pesimiste idei!...

Arghir. — Imi aduc bine aminte, că acum un
an acest domn voiă să se bată în duel cu cineva, sub
cuvēnt că acel cineva ar fi jucat un cadril cu o dōmnă
ce-i oferise dsale înțāietatea! Mai acum vr'o trei luni,
ceva cam tot astfel!

Întră *Scormonici*.

Scormonici. — A! Êcătă și dl căpitane!...

Arghir. — Ce mai faci darabangiule?

Scormonici. — Ia, sārut māna și eu, domnule că-
pitane, fac bine, numai cuconășul nu prē...

Arghir. — Dar ce i s'a întēplat?...

Scormonici. Da, șciū și eu! L'a pālīt o ametelă
aȃi diminetă și acum șede posomorīt în grădină.

Arghir. — Dar din ce ore să-i fi vinit acea
ametelă?!

Scormonici. — Apoi să vedeți: Eu aȃi diminetă
dormiam dus, ca să-mi implinesc nōptea nedormită,
când de-odată aud niște strigate în odaie la cuconășul.
Sar din pat, dau să me imbrac, nu-mi gāsiam de de-
grabă straele, și până ce le-am gāsīt și m'am imbrăcat,
am alergat în odaie la cuconășul, aci și l'am gāsīt
numai pe domnia-lui, pe jiltul ista, gāfuind și ținēn-
du-se cu māna de inimă! L'am stropīt cu apă, i-am
dat pela nas cu țipirig și după-ce s'a trezit, a vorbit
puțin și apoi l'am dus în grădinuțā, la aer curat.
Acuma i mai bine!

Arghir. — (*In sine*) Sermanul Adrian!

Scormonici. — Decă vreti, me duc să-l aduc.

Arghir. — Du-te, căci dl doctor tocmai are ne-
voie să-i vorbescă. (*Scormonici ese*) Cred, doctore că
intēiu vei căutā a descoperi adevērata causă a acestei
afaceri și apoi i vei comunica misiunea d-tale, decă
acēsta va fi necesar! Altfel ai putē să-l jigneșci și un
om cu demnitate ca dta, nu doreșce de sigur asemenea
intēmplări. Cu puținā răbdare vei allā mai în grabă
adevērul dela el decăt dela ori cine altul, căci el e
un om pe a cārui cuvēnt poți să pui bază...

Întră *Adrian* și *Scormonici*.

Adrian. — Lasă-me! N'am nevoie de brațul teu.
Me simt mai bine acum...

Scormonici. — Tare bine! Tare bine! Numai ie
semă ca să nu pici!

Arghir. — Bună ȃiuă, amice!

Adrian. — Bună ȃiuă, scumpe Arghire! Și dl
Conștanțiu mi-a făcut onōrea de a-mi vizitā locuința!?

Constantiu. — Da, domnul meu și ve cer scuze!
Dar trebuința duce ori și unde...

Adrian. — Imi pare fōrte bine! Tocmai aveam
nevoie de ajutorul unui om de șciințā, ca dta. Cred
că imi veți da concursul luminelor dtale pentru a me
ajutā... Sufer, domnule doctor! Și suferința mea e
fōrte înrādēcinită. De multe ori aveam speranța de
a sfērși odată acēsta suferință: acuma, inse, am per-
dut acea speranță! Cred totuș că consiliurile și asi-
gurările unui om de bine, ca dta, m'ar putē ajutā
cāt de puțin.

Arghir. — Sper și eu că domnul doctor va șci
chiar a tāmădui suferințele tale, Adriene, decă nu
prin materii spītereșci, cel puțin prin ingrigiri sulle-
teșci!... Un bun medic, ca dsa, are indoita putere de
a vindeca: rețeta și consiliul!... El dispune de aceste
puteri necesitatea le reclamā...

Adrian. — Sufer de mult timp, stimabile doctor:
am suferit inse înădușit: imi stringeam inse inima
și-mi rețineam suspinul când el me înădușā... Dar
de astāȃi diminetă, nu mai sînt stāpān pe sulletul
nici corpul meu... Doctore! Nu alifii sēu hapuri iți
voi cere pentru lecuirea mea... Nu-ți voi cere nici
măcar sfaturile de māngāere, pe cari un medic trebuie
să le deē bolnavului în momentul când tōte speran-
țele dispar și umbra eternității se aratā d'asupra
cāpētaiului celui care suferē... Dar, un servițiu de
om care șciē ce va să ȃică durerea, de om cu inimă,
care vr'odată a simțit, pôte, disgustul și disprețul
unei lumi ce te osēndeșce... Lucrul ce țī-l cēr nu

este greu. . . Curmarea suferințelor unui viețuitor prețușce mult. . . Ascultă-me, doctore: n'ai puté să-mi prescrii vr'un praf, care amestecat cu puțină apă, să amortéscă pentru totdeuna o durere, fără témă de a o vedé vr'odată revenind. . . ?

Constantiu. — A! Domnule! . . .

Arghir. — Adriene?! . . . ce ȳici tu?! . . . (*Aparte.*) Parcă ș-a sărit din minți. . .

Adrian. — ȳic, că ve cer ultimul serviciu pe care un ingropat de viu vi-l pôte cere. . . Ve cer un lucru pentru care, in minutul acesta nu mai am putere de a mi-l procură singur. . . Puterea din mâni și din picioare imi lipseșce. . .

Arghir. — Dar, iubitul meu amic! Linișteșcete.

Adrian. — O! Te rog. . .

Arghir. — Adriene! Revină-ți in simțiri! Spune-ne durerea, spune-ne pricina ei și fii sigur că Dȳeu pôte să ne ajute! . . .

Adrian. — Ne va ajută?! . . .

Arghir. — Speră, amice și ți se va alinā tôte suferințele. . .

Adrian. — Dēc-aș puté sperā! . . . Doctore! Imi promiți?! . . .

Constantiu. — (*Incet lui Arghir.*) Eu nu mai am putere de a-l ascultā și cu atât mai mult de a-i spune însărcinarea mea. Adio! ingrîșeșce bine de el.

Arghir. — (*Incet.*) Faici ca un bun și medic! La revedere! (*Constantiu ese.*)

Adrian. — Doctore! Dar de ce nu vrei să-mi respunđi? . . . Spune! . . .

Arghir. — Lasă-l! Doctorul a plecat! Dar tu mângăe-te! Spune-mi suferința! De unde provine?! . .

Adrian. — Doctorul a plecat! . . . Așā! când le cei ajutorul, ei plăcă. . . Fiind că am ramas singuri, amice, țic-ți pot spune tot ce port in suflet. ȳi mai aduci aminte depe când umblam amēndoi la școlā? Șci că tu purtai un surtuc verde și cu un spențer de plisă albastră! . . . Ne jucam de multe ori cu mingea pe delul școlēi. ȳi aduci aminte, că drept in capēțul stradei in care erā școlā, erā o casā mare, veche, văruiță cu verde și cu balcon de lemn galbēn. Balconul erā tōtā vērā impodobit de garofe. Sēra, pela patru ore, când eșeam din școlā, zăream in acel balcon, doue femei. Una bētrână, cu o grimea albă pe cap, impletea vecinic nu șciu ce. Și alta, tinerā, mică, abia i se vedea capul deasupra balconului, cetiā pe o cārticică și se uitā, din când in când, prin strada. ȳi aduci aminte?

Arghir. — Da! Tu priviai totdeuna și te opriai chiar câte-odată la colțul celalalt al stradei: și privind la acel balcon, zimbiai! . . .

Adrian. — Acolo ședea polcovnicul Nestorescu. Bētrāna, erā nevēsta lui. Copila erā fiica sa. Când trecui la liceu și ajunsese in clasa a patra, tatăl meu m'a luat de ȳiua sfântului Gheorghe, ca să facem visite la mai mulți prieteni de ai sei. Gheorge il chemā și pe polcovnic și tatāl se cunoșciā cu dēnsul. Când am intrat pe ușa lui, un fior tainic mia trecut din creșcet până in tȳlpi, fără de a șci pentru ce?! Intrarām in salon și acolo la o mēsā lungā ședea familia intrēgā. Când ochii mei se intēlnirā cu cei a fiicei lui Nestorescu, ei se prefăcurā in foc și se plecarā in jos. Am stat o ȳrā aprōpe la polcovnic. Am vorbit câteva cuvinte neînțelese cu fiica-sa. De S-tul Alesandru, familia Nestorescu vini să intōrcā visita nōstrā. Atunci, avui ocașiunea de a arātā acelei domnișōre, grādina nōstrā, a-i prezentā un trandafir frumos, pe care tatāl meu il ținea ca un juvaer in grādina sa. Până când am eșit din liceu ne vēdurām încă de vr'o cinci sēu șēse ori. In acest timp, un foc neșpus se aprinse in peptul nostru. . . Un trunchiu de trandafiri iși intinse bobocii asupra capetelor

nōstre spre a binecuvēntā un tainic jurāmānt de iubire eternā. . . Când eșii din liceu, mărturisii pārintelui meu dorința de a me cāsători și de a luā de soție pe fiica lui Nestorescu. Pārintele meu merse să o cērā. . . Dar pārintele ei . . . pārintele ei respunse că o partidā mult mai fericitā o aștēptā pe fiica lui! . . . Și dupā trei luni, rōbā jurāmēntului de sub trunchiul trandafirilor, erā la sinul unui fost ispravnic de cinci-ȳeci și opt de ani, gārbov, uricios. . .

Arghir. — Erā Didița?! . . .

(Va urmā).

N. A. Bogdan.

Fata popii.

— Roman in 2 tomuri. —

(Urmare.)

Lovitura nu erā tocmai așā de grea, precum voise omul să dea, că nici el n'avea putere deplinā și-apoi in clipita din urmā un vecin i smāci mână, cu tôte aceste bietul doctor șovāi și vēđu tot stele verđi.

Cocieșul vēđēnd acēsta, sārī iute și scoțēnd bēțul din mână omului mi-ți-l imbrānci și dripindu-l la pāmēnt, i-a dat o bātaie ca la Sasca.

Dr. Pipirig, vinindu-și in fire, insoția loviturele cu niște injurături de stetea sōrelē in loc, uitānd cu totul a se feri de cāte un șgy-sēu șty, ce de altădatā nu scoțea din gurā, de-i aduceat marea cu sarea.

Tocmai atunci sosi și popa Tanase și vēđēnd ceea ce se petrece inaintea casei lui, nu șcīa să-și dea sēmā de pricina aceleia. Ore ce i-a pleznit prin minte poporului să facā scandalul acesta tocmai acolo.

Mai mulți beți se și apropiarā de el și sārutāndu-i mână, il imbiau cu vin. El se uitā cu dispreț la ei și le ȳise:

— Ticāloși!

— Cā fālos s'a mai făcut popa nost! — ȳise unul numai de jumētate bēt, — de altădatā bē cu noi in cārcimā, ēr acuma ne batjocoreșce.

Un om mai trēz il trase pe acesta la o parte și ȳise popii:

— Nu te supērā, pārinte! Omul acesta nu șcīe ce vorbeșce!

— Vēd. Dar ce va să ȳicā șgomotul acesta? Dēcā v'ați imbētat, pentru ce ați vinit să ve opriți tocmai aici.

— Vinim din ruga dela mănāstire. De-aici am pornit, d'aici trebuie să ne și imprāșciām. Am gāndit c'așā se cuvīne.

Pārintele Tanase surise.

— Mulțāmim d'așā cuvīnță. Dar unde-s icōnele și praporii ce-ați dus din bisericā?

— Am lāsāt tōte 'n grigia dascālului.

— Și unde-i el?

— Nu șciu.

Un alt om din apropiare, adaugā:

— L'am lāsāt in cārcīma dela cei trei plopi.

— Și praporii și icōnele? — intrebā popa spāriat.

— Pare-mi-se că erau in cārūță.

Aceste vorbe scōserā din țīțini pe pārintele, incepū să-i injure grozav și porunci ca indatā să plece o cārūță și să caute pe dascālul cu lucrurile duse din bisericā.

Porunca asta se 'ndeplīni. Unul din cei remași acasā, cu totul trēz puse caii la trāsūrā și porni. Dar popa mai voiā ca poporul să se ducā dinaintea casei lui. I porunciā, il amenință, in cele din urmā il

rugă: dar însădar. Să fi fost cu stea 'n frunte, tot nu-l ascultă nimene. Dără să fi dat cu tunul in ei, nici atunci nu se mișcau.

Atunci popii i plezni prin minte un gând bun și dice:

— Las că ve mișe eu indata d'aiei.
Intra iute 'n curte, chieamă pe cocieșul lui dr.

Pipirig și scóse cu el din pivniță un butoiu gol. Apoi i dișe să-l măie peste drum cu vr'o deșe case mai in jos. Cocieșul fă-ú intocmai, mai chieamând vr'o doi ómeni să-i ajute.

Eră popa Tanase incepú să strige:

— Měi ómeni. Etă v'am trimis un butoiu de vin; mergeți de-l beți!

S'A VĚRSAT TĀERUL.

Acęsta invitare avú urmarea dorită. Poporul bui ca din pușcă asupra buții, incăt cocieșul trebui s'o ieie pe picior iute, ca să nu pătěscă o nepățită, când ómenii vor află că butoiul a fost gol.

Strada dinaintea popii și curtea lui se deșertă la minută, nu mai remase acolo un suflet de om. Acesta a fost și scopul popii. Iute incuia pórta și

ușa uliței, ca decă s'or rentóree, cel puțin in curtea lui să nu mai pótă intra.

Până când in partea acęsta a satului se petre- ceau aceste, in capétul celalalt eră liniște mare. La casa satului se aflau și mai puțin ómeni și cāti s'adunără p'acolo, nu fuseseră la ruga dela mănăstire. Eră ómeni de frunte, cari tocmai așteptau să sosescă solgăbirėul.

În sfârșit sosi și acela și notarul substituit, jidanul pe care-l cunoșteam din începutul povestirii noastre, i eși 'n cale.

- Fên séu paie? — îl întrebă acesta.
- Paie, — răspuse solgăbirăul posomorit.
- Dar atunci banii mei!
- Taci!

Și după aceste vorbe solgăbirăul intră 'n casa comunală și chemând ômenii cei de frunte, le dîse:

— Cînstita varmeghie a hotărît, că fostul notar Cănepean este nevinovat. Prin urmare are să-și cuprîndă de nou postul. Cu asta, firește, încetază diregătoria dlui notar pus de atunci.

După vorbele aceste, poporul izbucni ca ș-un viitor, strigînd: »să trăescă Cănepean!« Cei d'acolo toți erau ômenii lui; partida lui popa Tanase, care a dat pîra în potriva lui Cănepean s'afli departe și se necășiă grozav, că popa a păcălit-o cu butoiul gol.

Pe cînd poporul întimpină cu bucurie vestirea acestei hotărîri, notarul înlocuitor schimbă la fețe și eși 'n odaia vecină, unde nevastă-sa cu pruncii și începură să bocescă.

Intr'aceste poporul alergă la casa unde ședea Cănepean și spunîndu-i ce s'a întemplat, îl ridică pe umere și 'ntre strigăte de bucurie îl aduse pînă la casa satului, unde solgăbirăul i predete de nou diregătoria notarială.

El mulțami pentru dreptatea ce i-a făcut judecătoria, mulțami fruntașilor poporului pentru alipirea acesta și făgădui, că 'ntocmai ca 'n trecut, nici în viitor, nu va stărui decît pentru bunăstarea satului.

Apoi se făcu cu graba un aldămaș, care se tot mări și 'n sfârșit tot satul luă parte. Căci cei dela butoiul gol aflară ce s'a întemplat la casa satului și fiind că acolo puteau să capete ceea ce 'n butoiul popii nu găsiră, părăsiră pe popa cu tôte ale lui și alergară la notarul, injurînd pe popa să-l bată Dumnezeu, că numai el i-a ațîtat în potriva notarului, dar lor le pare reu de tôte și jură că de-acuma nainte numai sapa și lopata l'a despărțit de ei.

Cănepean șeica vorba românului, că din cîodă de pisică sită de mêtasă nu se face, nu se 'ncredea dară 'n ei. Cine-i stricat cu deseversire, anevoie se pôte îndreptă, că bôla din fire n'are lecuire. Cu tôte aceste nu le dîse o vorbă rea, ci priviă suriđend cum schimbarea sorții lui a întors îndată tot satul. Acum să vie popa Tanase și să vedă cine ține la el.

Dar el n'avea nici o plăcere să vie acuma p'aicia; destul de rușine i eră lui acasă de sine însuși, la ce să se mai arate și 'naintea lumii?!

În locul lui inse sosi un ôspe mai plăcut. Un prieten al lui Cănepean. Doctorandul Iuliu Gintan. Nu șeica el nimica de restituirea lui Cănepean, nu prietenia l'a adus pe el aici, ci cunoșcința ce-a făcut la alegerea de popă 'n Valea-mică. Acolo el făgădui Rachilei, că o va cercetă și étă c'a vinit să-și implinescă vorba.

Cum îl vedu Cănepean, grăbi să-l întimpine cu bucurie:

- E frumos din partea ta c'ai vinit!
- (De-ai șei, că nu tu m'ai atras la voi!)
- De mult n'ai fost aici.
- Tocmai de cînd epurii cîode lungi purtau și vulturii cîni vîneau! — răspuse Iuliu în glumă.
- Care va să dîcă, ești vesel. Pré bine. Poftește acasă la mine. Aici încă n'am nimica.

Și după aceste vorbe îl luă de braț și-l conduse la locuința sa, unde notarăsa, pe care n'o vedurăm de mult, le eși pre 'ntimpinare, conducînd de mână pe băiatul ei cel mai mic.

Cănepean își dete tîtă silința să facă pe amicul sau a-și petrece bine. Cu tôte aceste vedea, că nu

pré izbuteșce. Acela nu numai eră pururea zăpăcit, dar se vedea că șede ca pe spini.

Dela o vreme el întrebă:

- Frate Cănepean, nu șei cine-i acasă la popa?
- La popa? Nu șei. N'avem nici o legătură.
- Ce fel! Nu trăiți bine?
- Se vede că nu ești din giurul acesta, căci atunci nu m'ai întrebă așa ceva. Să ț-o spun dară. Trăim reu cu popa. Dar nu eu sînt de vină. Dîră nici el.

- Nici el? Dar cine?
- Fata lui.
- Fata lui! — dîse Iuliu și la vorbele aceste sări depe scaun. Ce are fata lui cu voi?
- Mult, fôrte mult. Ea s'amestecă p'aici în tôte. Fără ea nu se pôte 'ntemplă nimica. Ea conduce totul.
- Care va să dîcă-i o fată cu minte.
- Pré cu minte.
- Șei că-mi plac astfel de fete! Se deosebesc de altele.
- Rachila în adevăr nu sémênă nici cu una.
- Eu aș fi în stare s'o și iubesc.
- Nu mai dîce! Pasă-mi-te, o și iubeșci. Bagă de sémă ce faci. Nimenui nu-i este iertat s'o iubescă.
- Ce vorbești tu?

(Va urmă.)

Ioșif Vulcan.

Vrăgîtoarea.

— Novelă de Carol Emil Franzos. —

(Urmare.)

r puté să fie așa, — dîse el trăgînd și apoi tăcu, pe fața lui îmbetrînită și onorifică se vedea espresiunea unei tristețe adenci și neputincioșe, încât privindu-l își destéptă com-pătîmire. El își sfărîmă capul pentru a allă o idee mîntuitoare, carea inse nu voiă să i se infătoșeze. De odată inse se părû, că se petrece în el o ôrecare schimbare, sprincenele i se ridicară ca cînd s'ar miră de ceva . . . se potea observă cum idea nouă începe să-l predomnescă. Mai înteu își scutură capul, ca și cînd ar fi voit să alunge dela sine acea idee, apoi începû să privescă înaintea sa cugetînd asupra ideei sale ca și cum ar fi voit s'o chiarifice. Această idee trebuie, că eră fôrte întunecîsă și înfricoșată, pentru că respirarea i devini mai repede, o tremurare i cuprinse întreg corpul și trăsurrele feței sale se schimbă. — Unghiurile gurei ce erau lasate a lene în jos, se ridicară de odată, buzele-i subțiri și fără colóre și pe frunte-i se vedea o creță stranie și amenințătore, decît tôte aceste inse mai neplăcută i eră privirea, ochii i erau așa de întunecoși și privirea așa amenințătore. . .

— Fedor, — i strigai îngrozit.

— Porunceșce, dle George?

El me privi liniștit. Ce s'a întemplat cu acest om? Eră el ôre? Eră ôre acel îndemînatec, vorbitor și bun bêtărîn Fedor?! Pe fața lui stupidă, palidă ca mîrtea zăcea ceva ca un nor greu, eră o privire de tot înflorătore.

— Fedor, — i strigai apucîndu-l cu putere și scuturându-l, — Fedor, tu voești să o omori?

— Da, dle George!

Eu îl lăsai de mână dîndu-me cîtiva pași îndêrêt, căutam să aflu cuvinte căci nu șeam ce să dîc. Și apoi șeam, că ori ce voi dîce este în desêrt și nefolositor. Omul trebuie să cunoscă naturelul rusului. El nu se decide de odată și cu atît mai puțin întreprinde ceva, el a devinit tîmpit și prost prin cnuta Polonului, prin crucea misionarilor Iesuiți

și prin rachiul Jidanului. Indată ce este decis inse, apoi nu-l mai poate reține dela ducerea in deplinire a planului seu decât lanțurile seu morțea. Se poate că la toate aceste contribuie și natura încât îl face necălit în afacerile sale.

Cu toate aceste inse, pași încă odată spre dânsul și-i dîsei:

— Fedor! Știi tu ce te așteptă apoi?

— Da!

— Spenzurătorea!

— Da, dle George! — acesta o dîse într'un ton ca și când ar fi dîs: »da, sigur că ați e mercuri!«

— Omule! așa voești să-ți pregătești sfîrșitul?!

In decursul vieții întregi ai fost un om brav și de onoare și acum voești să te faci ucigaș?! Cugetă deci cum vîi tu la așa o idee ne bună?!

— Sînt silit, dle George! Sînt silit! O Dîeule, Dîeule! — adause el mai plîngînd. — Eu singur am ceva mai mare compătimire de mine! Eu știu hoherul (calăul). . . Inse nu-mi pot ajuta, trebuie să se întemple veți dta; tocmăi pentru aceea, că voesc să rămân om de onoare până la morțe. . . și apoi continuă aproape serbătorește: Ascultă dle George! Pe când milostiva noastră contesă, mama, care a fost un ânger, așa bună, așa curată, pe când zăcea pe patul de morțe in cea din urmă noapte a ei și nici chiar grosul profesor din Lemberg nu-i mai putea ajuta nimic, pentru că Remna, o bôlă afurisită! nu este remediu contra ei, nu-i remediu, altcum o am fi mântuit. . . Așa dară in cea ultimă noapte, profesorul s'a fost dus înderēt după ce a fost dîs: »Despre dîuă morē« si după ce bētrânul egumen dela mănăstirea Dominicanilor din Barnow i-a ascultat ultima mărturisire și a părăsit odaia bolnavei, te rog dle, acel ânger nici n'a avut pēcate, pentru ce nici n'a avut să asculte îndelungat! Rudeniile toate erau prezente, asemenea majordomii și arendașii moșilor, er in curtea castelului eră poporul cap lângă cap, toți cu pēlērile in mână. . . O! aceea noapte! in toate odăile ardeau luminările și in curte facile, atăția ômeni și nîci o vorbă tare, toți plîngeau, poporul plîngea ca după o mamă, ne durea pe toți inima, așa ne durea! Ea eră încă așa tineră și a trebuit să moră îndată după dl conte care murise, cu o jumătate an mai înainte in tifus.

La morțea lui n'a plâns nimene numai ea, ființa ângerească, care le-a iertat și uitat toate, eu nu voesc să dîc nimic reu, inse la morțea contelui nîme n'a fost in dobiu afară de dînsa. Ea a suferit așa de mult a fost de doue-deci și unul de ani, așa de frumôsă, așa de bună! și să și moră! Ea știea, de aceea dela dl Henrich ș-a fost luat adio încă de cu sēră și apoi l'am culcat in patul seu. . . Dîeul meu! el nu știea nimic de nenerocirea lui, el nu pricepea încă nimic, eră de 5 ani! atunci mi-a dîs copilul: »Imi faci diminētă șercanul?« (den Drachen) și eu i-am afirmat făcînd un semn cu capul, fiind că vorbi nu puteam, lacrimile ce le rețineam, me strîngeau de gât. In fine a adormit er eu m'am pus la ferēstră unde privind in curte vedeam facile ardînd și plîngeam încet ca să nu me audă copilul și să se deștepte, pentru că avea un somn tare ușor și-l are și ați. Nu multu după aceea am audît pe cineva vinînd spre ușe și întorcîndu-me am vēdut intrînd pe fata de casă Marina — ea s'a căsătorit mai târziu după un cancelist in Barnow, ea totdeuna voiă să se 'nalțe astăzi inse i merge reu, bîrbatul ei e așa, un răbdător de fōme împērătesc! — Așa dar ea vini in launtru și-mi dîse: »Fedor, dōmna voeșce să mai vēdă odată copilul.« »Și cum se află?« o întrebai eu. Dînsa inse, in loc de respuns începū să plîngă tare, începui să plîng și eu, copilul se deșteptă și începū să plîngă și el. Atunci l'am luat in brațe și

l'am dus până la ușa odaiei, in care zăcea contesa bolnavă, de unde apoi l'a dus Marina in launtru, er eu am remas stînd intre domni ce erau prezenti, după un scurt timp inse, Marina vini afară:

— Fedor, dōmna voeșce să-ți vorbescă!

— Audi dta, dle George?! in ôra din urmă a voit dînsa să vorbescă cu mine, nici cu unul dintre rudeni și nici cu unul dintre amici, ci numai cu mine! Așa dar am mers in launtru, unde zăcea dînsa așa palidă, fața-i eră așa albă, încât decă n'aș fi vēdut pērul blond de ambe părțile obrazului, abiă aș fi fost in stare a deosebi fața din perinele pe cari i eră aședat capul. Copilul sta voios lângă pat și se juca cu brodările depe perine. Dînsa mi-a făcut un semn și eu am pășit mai aproape.

— Fedor, — imi dîse ea, — Henrich al meu va fi fōrte avut, inse el nu va avē nici tată și nici mamă, pentru aceea el va fi nesocotit de ômeni. Tu inse grigeșce de el, — eu neputînd grăi un cuvēt măcar. Am făcut un semn afirmativ, ea continuă: — Tu ești un om brav, remăi lângă el și nu-l părăsi nici odată, promite-mi acesta!

Apoi cu greutate își puse mîna-i albă pe acoperitorul patului și eu plin de respect am atins degetele-i reci și umede cu buzele. Atunci dle George, n'am făcut un jurămēt, ci o mie, o mie dle George! — Bētrânul om își șterse lacrimile din ochi, buzele-i tremurau și apoi continuă:

— Așa dar acum veți și dta, că bruneta trebuie să moră. Pentru că ușori de minte sîntem, aceea este adevērāt și acesta o avem, trebuie să recunōscem, dela domnul pîrintele nostru, inse buna și nobila inimă o avem dela mama. Așa dară aventuri nebune am făcut nenumerate! Inse una ca acesta? nici odată! Și decă am voi să facem una ca acesta, atunci revocîndu-ne in memorie noptea de atunci, trebuie să abdicem.

»Fedor, femeie bētrână, tu ai drept, vom abdice, mi-a dîs el.

— Ați diminētă inse, când l'am îmbrăcat?

»Fedor, taci! eu o iau, toți morții lumii nu me vor împedecă!«

— Așa dar, nici chiar acesta aducere aminte nu mai foloseșce nimic? Așa dar, me căsătoreșce cu ea! Așa dar, aceea nu este iertat să se realizeze! Așa dar, nu este alt mijloc! Așa dar, eu sînt silit să o omor! Și aceste cinci »Așa dar,« le numeră el pe cele cinci degete ale mînei drepte, apoi inchidîndu-le lăsă să-i cadă pumnul cu totă greutatea pe mēsă și pe fața lui se vedea erăș cea stupiditate și resoluțiune inspēmētătoare.

— Tu nebulule! Tu moră stricată! cređi tu că cineva lasă pe astfel de ômeni ce intenționează a omori pe cineva să umble liber de capul lui? Numai decăt alerg la Henrich și vom lăsă să te lege și apoi mîne diminētă te vom predă judecătōriei cereuale din Tarnopol.

— Mie mi tot una și așa e bine! — și fața bētrânului remase neschimbată, nici un mușchiu nu i se clăti.

— Și cu toate aceste voi indeplini dorința mea, fie chiar cu mîna altuia. O dle George! dta ar trebui să ne cunoști mai bine! fi sigur, că noi ținem la olaltă. Me inchideți pe mine, atunci se duce in deplinire prin Gregorie seu prin Iuan! O! se va întempla, la tot casul se va întempla dle George, cu atāt mai vērtoș, cu cât, că onōrea casei întregi la care aparținem depinde din acesta! . . .

Imi prinsei cu o mână fruntea, căci șciam că vorbeșce adevērul și apoi imi cunoșceam ômenii! in fine i dîsei:

— Inse el va inebuni, va inebuni lângă cadavru!

ei. — Fața bătrânului și de astă-dată remasă ne-schibată apoi începù:

— Nebun? hm! se pòte, hm! posibil! hm! ba chiar cu siguritate! Inse aceea nu schimbă de loc planul?! Primoloco, încă se pòte cură, și decă totuș nu, tot nu rămâne alt ce, decât o nenorocire mare. Pentru că ce vor dice ceialaltii aristocrați? »Sermanul Henrich, a inebunit, e în casa nebunilor! Ride-va inse cineva de el? Nu! Séu se va micșorâ prin aceea cătuș de puțin onórea nòstră? Nu! Și chiar de s'ar aflâ un atare dșor care ar voi să-și batâ joc, sùnt convins, că se va aflâ cineva care să-i dică: »dta taci, pentru că ori cui, ușor i se pòte întempla să-și perđă mintea, de sine se 'ntelege, decă are!« Decă inse o vom lua în căsătorie!... O dle George! — Bătrânul începù să scârșnescă cu dinții. — Eu pot să-ți spun ađi ce vor vobi acești buni amici, acești aristocrați, acești Poloni falsi! Pentru esemplu: »din rudeniile miresei n'a luat parte nimene la nuntâ, pentru că chiar și părinții au fost impedecați, tatâl a fost din întemplare chiar în ziua acea spenzurat în Cernăuți și mama a fost arestatâ în Lemberg pentru furt!« Séu mai târđiu: »Eu nu merg nici odatâ la Gonisko, pentru că acolo sùnt așa mulți nepoți și nepòte a contesei și apoi șcii dta imi e témâ de buzunare!... O, eu cunosc pe acești destrăbălați! Er apoi decă mai vin și copii... »E curios,« va istorisi Smolski cel pitic baronului Mustazza, »E curios cât de mult séménâ moștenitorul conților de Gonisko țiganului ce este în sevițul meu ca curățitor de grașduri, pécac, că este cam lung în degete, îl voi alungâ, el se pòte apoi întòrce ér la Ganisko, unde a mai fost și mai nainte, me 'ntelegeți? Și baronul Mustazza 'ntelege și ríde... O, o! — bătrânul se mai inecâ. — Nòpte bună dle George! Dta fă ce vòești, eu fac ce sùnt silit! — și cu aceste voi să plece.

— Fedor, — i đisei eu punendu-i mâna pe umér, privirea mi se indreptâ din întemplare spre oglindâ și acuș me spâriam vedendu-me atât de palid și confus. — Fedor, trebue să-mi promiți una: Tu nu o vei omorâ mai nainte decât atuuci, când ar voi să se urce în trăsura care s'o conducâ la bisericâ.

El se cugetâ.

— Iti promit, inse sub o condițiune: Dta nu me vei tradâ, pentru că atunci s'ar puté întemplâ să se-vèrșescâ altul! Și apoi pentru ce altul? Pe mine m'a chemat milostiva nòstrâ dómnnâ în nòptea aceea lângâ patul ei de mórte... .

Eu afirmâi.

— Pentru ce devini dta dle George de odatâ așa roșu? — me întrebâ el fiind deja de jumétate întors spre use.

Eu tăcui, nu indrezneam a lăsâ curs liber ideei ce-mi alungase sângele în față temându-me singur de mine... deci i făcui un semn să se depărteze... Ușa se închise, ascultai pașii sunători ai lui Fedor ce se depărtau, apoi me aruncau într'un fotoliu și închisei ochii. De odatâ m'am simțit grozav și obosit atât spiritualminte cât și corporalmente și cu tóte aceste fiecare nerv tremurâ în mine de iritațiune, ér sângele imi curgea într'un mod nebun de iute prin vine. În tèmeple simțiam un ce de tot chinuitor, ca și când mi s'ar fi implântat cu iuțela fulgerului niste ace ferbinți și iar mi le-ar fi scos tot cu aceea iuțelâ. Inima mi se bătea de còste repede și plină de durere, loviturâ după loviturâ și de odatâ mi se părù, că s'a oprit... .

În fine ca și când m'ar fi înțepat ceva am sărit de odatâ în picioare, pentru un moment am fost cuprins de un simțemént intunecat, suprauman și ingrozitor... eu cred c'a fost frica de mórte. Alergai la ferestrâ. aerul de nòpte me lovi nesta față ér

ferbinte înadușitor și amestecat cu mirosul greu al florilor, am privit afarâ oprindu-mi respirațiune, tóte erau în liniște, tóte negre. Imi întòrsei privirea spre cer, luna trebuia să fie resărit deja de mult, nu putui vedé inse nici măcar o rađă de luminâ și tot așa n'am vedut nici cerul, încât străbăteau razele luminii, puteam să ved și eu, mai departe inse nu, grupele verđi a tufelor, un pat de flori și o figurâ micâ de bronz. Tóte celelalte erau incungurate de un negru întunerec, de o nòpte nepenitribilâ și amenințatòre. Eu priviam și ascultam, ascultam în van. Altâ-datâ nòptea are mi de voci: suspinul zefirilor, șopta frunđelor, vieța și desfătarea animalelor nocturne și altele, pe cari noi numai le auzim, dar nu le cunòșcem, cine șcie ce voci pètrund altâ-datâ întunerecul?... Astâđi inse liniște, o liniște ingrozitòre! Mie mi se pàrea ca și când natura s'ar reținé resullarea în acea nòpte florósâ și pândesce, pândesce. cu fricâ, pe ce?! ce?!

O vòce ascuțiță dindèrètul meu, o scurtâ strigare, m'am întors în dèrèt, orologiul bătrân de pàrete a bătut óra primâ după međiul nòpții. Așâ târđiu, imi đisei în șóptâ, o să me culc. Dându-mi cu mâna peste frunte, aceea ér scâldatâ în sudori reci. Apoi privii ér în flacâra linâ a luminării și me așezaiu în ferestrâ.

Nici o mișcare de aer nu ér deșteptâ, tufa dinaintea fèrestrei sta în liniște, în intréga grădinâ nu se mișcâ măcar o frunđă, ér încă tot aceea profundâ tăcere și acel'aș întunerec. De odatâ inse un fulger luminâ cerul, o flacârâ grozavâ și grădina stătù ca o secundâ înaintea mea iluminatâ ca și de lumina splendidâ a đilei, tot așa și aripa castelului și cerul noros. Eu închisei ochii dându-me un paș în dèrèt și așteptam bubuitul tunetului. Cu tóte aceste inse nu se auzi decât numai ca un murmur neînsemnat, ca o șóptâ nesigurâ, ca și când ar s'álâ un zefir lin printre frunđe. Acea a fost ceva curios, pentru că aerul a fost și a ramas nemișcat pe lângâ aceea nespus de cald și totuș tufa dinaintea fèrestrei începù să tremure, acèsta am vedut-o fòrte bine, ramurele ei s'au clătinat. Eu nu șciui inse planta aceea mi se infăoșâ ca ceva cu vieța, atinsei cu mâna ramurele tufei, ba pot dice cu óre-care fragedime, apoi am adaus vorbind cu mine insumi »sermana tufâ, ea tremurâ de gróza furtunei.«

(Va urmâ.)

Cântece populare.

— Din partea de sus a Moldovei. —

X.

Pe cel dél, pe cel hotar,
S'a ivit un general,
Cu cinci pîlcuri de moscali;
— Bunâ điuva voluntari,
Unde-i drumul la oraș?
La oraș la Târigrad:
Voi cu turcul să me bat;
Să me bat și đi și nòpte,
Tot pentru creștinătate.

XI.

Unde-i bine,
Nu-i de mine;
Unde-i réu,
Țup și eu.

Adunarea generală din Șomcuta-mare a societății pentru fond de teatru român.

Diracțiunea dezvoltării noastre literare.

(Discurs presidential la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, în Șomcuta-mare la 11 august n. 1886).

Onorabilă adunare generală!

Societatea pentru fond de teatru român, a cărei adunare generală se deschide 'n clipita acesta, are drept scop final: întemeierea unui organ pentru răspândirea culturii.

Cultura se poate răspândi prin mai multe mijloace: prin școală, prin literatură și prin teatru. Toți acești trei factori inse trebuie s'aibă o notă caracteristică: naționalitatea. Numai cultura națională ridică pe un popor, numai ea-i face loc în șirul națiunilor mari și numai ea-i scrie numele în cartea nemuririi.

Inceputul dezvoltării noastre culturale s'a pornit sub acest steg. Cei ce au aprins primele lumini de deșteptare a nămului nostru, au văduț din capul locului, că numai poporul acela are viitor, care e 'n stare să se afirme prin un idiom al seu. Primele lor stăruințe de luminare au fost inspirate de convingerea, că idiomul acesta mai lămurit se va pute înfătoșă prin arătarea viței din care ne tragem. Întrăga lucrare a bărbaților noștri de litere din timpul acela a fost îndreptată, să convingă lumea străină, că suntem de viță latină. Stăruința acesta a produs cele dințeu gramatică, dicționare și istorii române, precum și nișce făciore polemice, scrise în româneșce seu în alte limbi.

Spre a probă latinitatea noastră, limba română s'a înfătoșat lumii în o formă cât mai apropiată de cea latină. Un purism radical a scos din graiul nostru popular o droie de cuvinte străine seu cel puțin îndoișce și le-a înlocuit cu altele, scōșe din dicționarele latine. Esecul de zel în asta privință a mers așa departe, încât eră p'aci să se creze o limbă nouă, pe care inse poporul nu o putea înțelege, căci nu mai eră a lui. Ajunsem la nenorocirea 'nfricoșată, ca să avem doue limbi: una pentru omenii de litere și alta a poporului. O primejdie care avea să taie națiunea 'n doue și să ne zădărnicească ori ce înaintare intelectuală.

Din norocire, fatalitatea acesta s'a înlăturat. Prepastia ce 'ncepea să ne despartă de popor a spăriat multe capete cugetătoare. S'a pornit o reacțiune pentru restabilirea legăturii de limbă cu poporul. Curentul acesta a dīs, că nu mai este trebuință să probăm latinitatea noastră, căci nici un istoric serios nu mai combate acesta; prin urmare este de prisos să scōtem din limbă cuvintele străine și să le înlocuim cu vorbe latine. Și limbile surori, de aceeaș origine cu a noastră, încă au multe rădăcini străine: cu tōte acestea cine nu recunoșce latinitatea lor?! Și 'n stērsit, nu este nici o limbă curată! Națiunile cele mai mari au în vocabularul lor o parte de element străin! De ce să ne genăm dară tocmai noi, că nu putem fi excepțiune?! Să scriem întocmai cum vorbeșce poporul: așa ne va înțelege el, așa il vom pute ridică!

Principiul acesta a prins iute rădăcini, căci sună bine la ureche, dar totodată conținea și mult adevēr; căci decă avem un scop și voim a-l realisă, trebuie să vorbim acelora la cari ne adresăm în limba ce pricep. S'a scos vorba: «stil popular!» Și am văduț în-

dată o sēmă de scriitori dând năvală asupra graiului din popor, imitându-l bine reu, în tōtă forma și silindu-se a fi cât mai originali.

Acēsta silință a produs apoi un alt estrem literar: ultra-popularismul. Aderenții principiului «să scriem cum vorbeșce poporul,» voind să urmeze 'ntocmai, nu făceau nici o critică a vorbelor gășite 'n popor, nu căutau decă acele sunt străine și urite și se pot înlocui prin altele asemenea scōșe din popor seu formate din rădăcini populare, ei le scrieau cum le aușiau: ba unii chiar se întreceau întru a pune la ivelă tot felul de schidole ruginite și grozave, pretindēnd să li se dea pasaportul de niște cuvinte neōșce româneșci vechi și că numai acēsta e limba originală a poporului.

Astfel apoi dintr'un estrem, din al purismului radical, am căduț în altul: în al ultra-popularismului!

Se 'nțelege, că și diracțiunea acesta trebui să-și dea 'n petec. Propovăduitorii ei aveau și ei păcatul puriștilor radicali combătuți: nici ei nu țineau cont de geniul limbei române și numai într'atata se deosebiau de ceialalți, că aceia scrieau latineșce, ēr aceștia turco-slavoneșce.

Greșelile acestor doue școle deteră îndreptarul: de ce trebuie să ne ferim și pe ce cale avem s'apucăm! Acēsta nu putea fi alta, decăt cea de mijloc între cele doue extreme, calea adevērat româneșcă.

Poporul e temelia unei națiuni, din limba lui s'a creat și dezvoltat tōte limbile și literaturile culte: de acolo trebuie să pornim și noi la formarea limbei noastre, căci acolo vom găsi modelurile căutate ș-acolo se allă izvorul neseecat al comōrei de frumuseți noue.

Dar mănecând din tentelia populară, trebuie să ținem cont și de latinitatea limbei noastre. Acest principiu duplu este stegul care ne pōte conduce la scopul dorit.

A nu porni din popor, ar fi să necunoșcem adevēratul nostru punct de plecare și astfel să ne perdem prin labirintul unei limbi întipuite: a nu ține cont de latinitatea noastră, ar fi să ne desromănim limba.

Vorba e dară de intrunirea a doue principii: popularitatea și latinitatea! Nu este ușor a 'ndeplini acēsta, căci amēndoue trebuie să facă jertfe: jertfe de purism, jertfe de popularism. Ținta la care avem să tindem, trebuie să fie îmbogățirea și curățirea limbei. Dar acēsta nu se pōte face de-odată, ci numai încetul cu încetul, în curs de ani, decenii și doră de secoli. Nu putem să ștergem îndată tōte cuvintele străine: ba unele nu se vor scōte nici odată, căci ori s'au încetățenit de mult și se întrebuinteză de tōtă suflarea româneșcă, ori s'au schimbat astfel, încăt astăzi au colorit romănesc și sunt frumoșe. Să nu ne temem, că prin acēsta doră vom periclită timbrul latin al limbei! Dl Hășdeu dīce: «Negreșit, slavismele la romăni și chiar turcismele, nu sunt puține: în circulațiune inse, adecă în activitatea cea vitală a graiului romănesc, în mișcarea cea organică, ele se perd aproape cu deseversire față cu latinismele. . . Un calcul serios în lingvistică, cași 'n economia politică, are în vedere nu unitatea brută, ci valōrea de circulațiune.» (Etymologicum magnum Romaniae. III.)

. . . . În timpul din urmă dezvoltarea noastră literară a început să se facă în diracțiunea acesta din urmă. Studiul limbei poporului a luat un avēnt mare: poesia și prosa română din popor a devinit o comōră de 'nvățături pentru cei ce vreu să scrie bine romăneșce. Acest studiu imbinat cu un puris moderat ne dă pe dī ce merge o limbă din ce în ce mai frumoșă romăneșcă.

Sūntem dar pe calea cea bună. Am sosit cam târziu aici, am perduț mulți ani de muncă zădărnică;

dar in cele din urmă ne-am lămurit. De-acum inaintarea are să fie sigură și repede; calea e găsită, e cale óblă, nu mai putem rătăci.

Una dintre luminile care conduc pe calea acesta este și teatrul. Éta și cuvântul, pentru care intemierăm acesta societate. Ea are menire naltă!...

Dorind din inimă, ca și intrunirea de acuma să dea societății noastre o nouă tărie, am onórea a deschide adunarea generală.

Iosif Vulcan.

Raportul comitetului

cătră adunarea generală din Șomcuta-mare 1886.

Onorată adunare generală!

Comitetul societății pentru fond de teatru român face următorul raport:

I. Averele societății.

Averea societății constă ađi din următoarele:

1. Obligațiuni de stat in preț de	16,693 fl.	33 cr.
2. Obligațiuni de ale »Albinei«	7,800 »	— »
3. Obligațiuni de ale »Transilvaniei«	900 »	— »
4. Obligațiuni private	— »	— »
5. Depozite la »Albina«	16,080 »	39 »
6. Bani gata	82 »	94 »

la olaltă 41,556 » 66 »

După actele adunării din 1885,

starea averii a fost in acel an de 38,558 fl. 83 cr. astfel sporul anului din urmă e de 2,997 fl. 83 cr.

II. Restanțiile membrilor.

In anul acesta numai un membru ordinar ș-a plătit tacsă de 50 fl., in urmare restanțiile membrilor fundatori sânt după % de 3,100 fl.

A membrilor ordinari, după % de 609 fl.

la olaltă 3,709 fl.

In urmarea decisiunii adunării generale din Bocșa-montană, comitetul a indrumat pe dl Georgiu Serbu avocatul Societății, ca pe restanțieri să-i improcesueze fără de nici o cruțare.

III. Diplomele.

In decursul anului un membru fondator nou și unul ordinar plătind tacsele, diplome ș-au împărțit:

a) la membri fundatori . . . 47 fl.

b) la membri ordinari . . . 32 »

la olaltă 79 fl.

IV. Comitete locale.

Adunarea generală din Arad, sub nrul VIII a decis, ca comitetul să strănuască de a se constitui comitete locale in centrele de cultură, ca și prin acele să se sporască fondul Societății. Comitetul a espedat recușiunea sa de sub 3 % cătră membri fundatori din Arad, Blaș, Deva, Lugoș și Sibiu pe unde se află dóră destui membri pentru formarea comitetelor locale. dar și de astă-dată se raportază, cumcă nu ș-a primit nici un respuns.

Rocesele verbale ale adunării generale din Bocșa-montană se alătură sub 4 % și 5 %.

Dat in Budapesta din ședința comitetului ținută in 18 iunie 1886.

Pentru comitet:

Dr. At. Marienescu
secretar.

Iosif Hosszu
președinte.

Socotelele

fondului de teatru român, dela adunarea generală din Bocșa in 1885 până la adunarea generală din Șomcuta-mare in 1886.

PERCEPTE.

	Bani gata fl. cr.	Papire fl. cr.
Cu incheierea socótelor pentru adunarea din Bocșa ș-a arătat starea cassei cu	65 85	38,492 98.
19/9 Ștefan Antonescu președ. scaun. orf. in Lugoș solveșce restul ca membru fondator cu 100 fl.	13 --	-- --
4/10 Iosif Vulcan trimite banii adunați la adunarea generală din din Bocșa	548 90	-- --
28/12 Nic. Oncu adv. in Arad trimite tacsă de 50 fl. ca membru fondator	50 --	-- --
10/2 A. Maniu notar public in Oravicza, trimite camăta de după datoría sa de 300 fl. pe anii 1885 și 1886	36 --	-- --
18/6 Au incurs pentru obligațiunea rurală sortită nr. 13,834 Ș'au cumpărat pe bani sub post. erogatelor 2 magyar papirjărădek nr. 82,469 à 500 fl. și nr. 233,965 și 233,966 à 100 fl; cupon dela 1/12 1886.	-- --	700 --
Teodor Pap propriet. de Kékeș solveșce ca mempru fund tacsă Pentru cupónele inșirate in socóta adneșă	100 --	-- --
47 40	-- --	-- --
Ș'au cupărat 2 magyar papirjărădek cu nr. 231,087 și 231,088 cu cupónele dela 1 dec. 1886 à 100 fl. (veđi post erogatelor 3.)	-- --	200 --
4/8 Pentru cupónele vëndute după documentul alăturat a incurs Ș'au cumpărat pe bani de sub post. erogatelor 5 magyar papirjărădek nr. 92,184 à 500 fl. și nr. 168,067 à 100 fl., cupónele dela 1 dec. 1886.	617 07	-- --
5/8 Pentru cupónele »Albinei« au incurs	776 40	-- --
Ș'au cupărat pe bani de sub post. erogatelor 6 magyar papirjărădek nr. 92,138 à 500 fl. și nr. 216,358, 86,732, 86,733 à 100. cupónele de 1 dec. 1886	-- --	600 --
6/8 Libelul nr. 2899 despre banii depuși in cassa de păstrare »Albina«, in carele cu finea lui iunie 1885 au fost 14388 fl. 19 cr. și in care libel cu 1 iulie 1886 este capitalul de 15,116 fl. 58 cr. au crescut dela 1/7 1885 până la 30/6 1886 suma de	-- --	728 39
Libelul nr. 3355 despre banii elocați in cassa de păstrare »Albina, in carele cu finea lui iunie 1885 au fost 885 fl. 39 cr. și in care libel cu 1 iulie 1886 este capitalul de 930 fl. 20 cr., au crescut dela 1/7 1885 până la 30/6 1886 cu suma de	-- --	800 --
6/8 Libelul nr. 2899 despre banii elocați in cassa de păstrare »Albina, in carele cu finea lui iunie 1885 au fost 885 fl. 39 cr. și in care libel cu 1 iulie 1886 este capitalul de 930 fl. 20 cr., au crescut dela 1/7 1885 până la 30/6 1886 cu suma de	-- --	44 81
Libelul nr. 1719 despre banii elocați in cassa de păstrare »Albina, in carele cu finea lui		

	Bani gata fl. cr.	Papire fl. cr.
juniu 1885 au fost 42 fl. 74 cr. și in care libel cu 1 iuliu 1886 este capital de 50 fl. 28 cr. au crescut cu suma de 7 fl. 54 cr. dela 1/7 1885 până la 30/6 1886	— —	7 54
Suma totală	2,344 98	41,573 72

EROGATE.

4/10 Dlui Iosif Vulcan recom- pensa speselor avute cu ocaziunea ședinței generale din Bocșa . . .	57 90	— —
18/6 Obligațiunea rurală de sub post. perceptelor 5 cu nr. 13,834 s'au sortit	— —	100 —
Pentru obligațiunile cumpărate sub post. perceptelor 6 in valoare de 700 fl. s'a solvit	666 65	— —
Pentru obligațiunile cumpărate sub post. perceptelor 9 in valoare de 200 fl. s'a solvit	190 50	— —
Pentru obligațiunile cumpărate sub post. perceptelor 11 in valoare de 600 fl. s'a solvit	576 92	— —
Pentru obligațiunile cumpărate sub post. perceptelor 13 in valoare de 800 fl. s'a solvit	770 07	— —
Suma totală a erogatelor face	2,262 04	100 —

Cu finea anului 185186 s'au aflat:

I. In bani gata: in percepțiune	2,344 98	— —
in eroğațiune.	2,262 04	— —
au ramas in cassă bani gata	— —	82 94
I. Papire: in percepțiune . . .	41,573 72	— —
in eroğațiune	100 —	— —
au ramas in cassă papire de . . .	— —	41,473 72
Starea fondului dară face in total suma de	— —	41,556 66

Budapesta in 6 august 1886.

D. Dragonescu
controlor.

George Szerb
cassar.

In 6 august 1886 scontrându-se cassa s'au aflat percepțiune in bani	2,344 fl. 98 cr.
eroğațiune	2,282 » 04 »

Cassa restul in bani 83 fl. 94 cr.

In obligațiuni percepțiunea 41,573 fl. 72 cr.
eroğațiune 100 » — »

Cassa restul in obligațiuni 41,473 fl. 72 cr.

Budapesta in 6 august 1886.

Hosszu
președinte.

Despre decursul adunării publicăm un scurt
raport mai la vale in rubrica »teatru și musică.«
Amenuntele vor urmă 'n numărul viitor.

Literatură și arte.

Soiri literare și artistice. Dl. I. I. Năcian, trimițând cartea sa »La Dobrodja« dlui Emile de Laveleye, distinsul economist i-a trimis o scrisoare prin care i spune că regretă că n'a primit acea lucrare înainte d'a publica studiul seu asupra Peninsulei balcanice; in a doua edițiune va ține in seama și va semnală cartea dlui Năcian in »La Revue de Belgique.«
— Dl. Vlădică, cunoscutul psihograf român, are 48 de

lucrări in espozițiunea internațională de arte din Paris: între acele un tablou reprezintă România liberă răzîmată pe un dorobant, călcând armele turcești; in cuprînsul acestui tablou e scrisă istoria Românilor.

Restaurațiunea mitropoliei din Iași s'a terminat. »România liberă« spune că acum câteva zile, cunoscutul nostru pictor Tătărescu a pus cel din urmă penel pe imposantele și frumoșele tablouri ce decora interiorul mitropoliei iașane. Un album fotografic foarte reușit se încheia acum după originalele dlui Tătărescu.

Gramatica limbii româneșoi. Sintacsă.-Etimologie.-Fonetică. Stil, lucrată in trei cursuri concentrice pentru școlile primare de Ion Dariu, invetător la școlile centrale române din Brașov, cursul I pentru anul al 3-lea de școlă. S'a pus sub pressă și va apăre in scurt timp in editura autorului. Prețul unui exemplar legat va fi numai 20 cr.

Teatru și musică.

Șoiri teatrale și musicale. Dl și dna Gr. Manolescu au jucat la Castelul Peleş in săptămâna trecută actul V din »Ruy-Blas« și o »Cescă de cėiu.« Dl Lupescu cu trupa sa a sosit in Galați, unde va da o serie de reprezentațiuni in pavilionul grădinei universale. — Dni Mocean și Velescu, distinsii gimnastici români, au ajuns astăzi la Calcuta.

Adunarea din Șomcuta-mare a Societății pentru fond de teatru român, la 11 și 12 august, a avut mare succes. In ajunul adunării, reprezentantul comitetului, vice-președintele Iosif Vulcan, care a presidat această adunare, a fost intîmpinat la marginea Chiorului prin o deputațiune numerosă, in al cărei frunte l'a bineventat avocatul Vasile Indre prin niște cuvinte binesimțite. Apoi cu toții, dimpreună cu alți oșpeți, între cari se aflau mai multe dame frumoșe, intr'un șir de trăsuri își continuară calea spre Șomcuta, unde sosiră sėra. In aceeaș sėra urmă o convenire de cunoștință, unde la musică petrecerea ținu până tãrziu, rostindu-se, fireșce, și toasturi. Adunarea s'a deschis in ziua fixată la 11 ore in. de miezăzi, in edificiul marel al fostului district, in preșința unui public frumos, compus de dni și dne: între oșpeți vedurăm cu plăcere și pe dl profesor I. Popescu din Bėrlad, un fiu al Chiorului și pe poetul P. Dulf dela București, originar din Sėlagiu dimpreună cu dna soție. In numărul acesta al foii noastre publicăm discursul preșidențial al lui Iosif Vulcan, raportul comitetului și raportul cassarului Societății. Ședința s'a incheiat prin un studiu literar al dlui profesor dr. A. P. Alexi asupra piesei »Vilelm Tell« de Schiller, care a fost bine primit și adeseori acoperit de aplause. Acesta asemenea se va publica in foia noastră. Sėra s'a ținut reprezentațiunea teatrală dată de diletanți, precedată de concertul, a cărui programă s'a publicat in nr. trecut al foii noastre. Dintre diletanți dșorele Irina Antal, Laura Borbola, Elena Biltșiu, Emilia Dragoș, Letiția Medan, dna Indre n. Rațiu și dnii Vas. Indre și mai cu sėmă dl Milian făcură efect. Piesa »Alb sėu Roșu« a ținut publicul in ilaritate continuă. In a doua ședință, joi, Iosif Vulcan a cetit o comedie intr'un act. Apoi a urmat un banchet strălucit. Petrecerile s'au incheiat cu un bal splendid, la care au luat parte peste o sută de pãrechi.

Teatru românesc in Lugoș. Junimea română studiosă din Lugoș va reprezintă duminică la 15 august n. comedia in 5 acte »Petulantul« localisată după Kotzebue.

Lista membrilor societății pentru fond de teatru român inșcriși la adunarea din Bocșa montană in 27 și 28 septembre 1885: (Urmare.) III. Pe lista dlui

Alesandru Costian din Boeşa-montană sub 3: Alesandru Costian Boeşa-mont. 3 fl, Rudolf Sedlacek 1 fl, Hents Vasiova 1 fl, Weisz Ludwig 1 fl, Ioan Têran 50 cr., George Perean 50 cr., Bôsz Ferencz 50 cr., Adolf Balean 50 cr., Mihaiu Perean 50 cr., Sandu Telescu 30 cr., Ion Telescu 30 cr., Iosif Roşcovan 50 cr., Alexa Vinulescu 30 cr., Nicolae Olariu 60 cr., Ion Muntean 40 cr., Petru Telescu 40 cr., Nicolae Bojinca 40 cr., Mihail Perean 40 cr., Iosif Stancovici 50 cr., Danil Antal Boeşa-mont. 50 cr., Isidor Deutsch Vasiova 1 fl, Eduard Habasz 1 fl, Ion Vinulescu Boeşa-mont. 30 cr. Suma listei nr. 3: 15 fl. 40 cr. IV. Pe lista dlui Vasiliu Nemoian din Vasiova sub 4: Vasiliu Nemoian 1 fl, Serafim Jurca 1 fl, Petru Novac 10 cr., Nicolae Novac 10 cr., Nicolae Novac 10 cr., Elena Nemoian 50 cr., Aureliu Nemoian 50 cr., Virgiliu Nemoian 30 cr., Fabius Nemoian 30 cr., Veturia Jurca 20 cr., Iuliu Jurca 20 cr., Gregoriu Oancea 50 cr., J. Manheim 50 cr., Ignatz Pünkösdy 50 cr., Ioan Floreiu 30 cr., Nicolae Ivan 20 cr., Varschatka Lajos 40 cr., Mitru Iova 20 cr., Martin Zahorak 20 cr., Matei Hammer 20 cr., Johann Rieger 20 cr., Iosim Jurca 20 cr., Dumitru Iova 30 cr., Mitru Bloju 20 cr., Nicolae Stanciu 30 cr., Petru Isac 30 cr., George Anţila 10 cr., Costa Anţila 10 cr., Dumitru Anţila 10 cr., Nicolae Anţila 10 cr., Petru Anţila 20 cr., Dumitru Arjoca 10 cr., Nicolae Avram 20 cr., Costa Avram 10 cr., Vasiliu Balatescu 20 cr., Vasiliu Burulean 10 cr., Nicolae Bencea 10 cr., Gruia Marcu 10 cr., Mihaiu Isac 10 cr., Pancea Iova 10 cr., Georgiu Iova 10 cr., Nicolae Ivan 10 cr., Nicolae Ivan 10 cr., Nicolae Ivan 10 cr., Nicolae Ivan 20 cr., Iosif Ivan 20 cr., Ioan Mustăţa 10 cr., Vasile Mureşan 10 cr., Constantin Moldovan 10 cr., Costa Novac 20 cr., Mitru Novac 15 cr., Mitru Novac 10 cr., Nicolae Novac 10 cr., Mihaiu Novac 20 cr., Toma Oancea 10 cr., Nicolae Petcovici 10 cr., Pojon Stefan 10 cr., Damaschin Stanciu 10 cr., Danil Stăngu 10 cr., George Sabou 20 cr., Constantia Simu 20 cr., Nicolae Telescu 10 cr., Simeon Jivoinovici 10 cr., Iancu Mureşan 20 cr., Petru Ivan 20 cr., Franţ Floreiu 10 cr., Costa Zabuc 10 cr., Mateiu Bojinca 20 cr., Nicolae Olariu 18 cr., Petru Matias 10 cr., Măndru Filea 10 cr., Vasiova Suma listei nr. 4: 14 fl. 75 cr. V. Pe lista dlui Iosif Turlugean din Boeşa-română sub nr. 5: Nicolae Cocos 3 fl, Iosif Turlugean 3 fl, Demetriu Pruneş 3 fl, Moise Crina 3 fl, Constantin Murariu 3 fl, Alesiu Popescu 1 fl., Ioan Popovici 3 fl, Mandru Socolan 1 fl, Constantin Bejinariu 1 fl, Petru Vêrdeu 1 fl, Constantin Oancea 1 fl, George Oancea 50 cr., Arcadie Popovici 1 fl, Sofronie P. 1 fl, Eremia Turlugean 2 fl, Kral 1 fl, Constantin Binişian 1 fl, Constantin Petrişor 50 cr, Ioan Popoviciu 2 fl, Dumitru Sperneac 1 fl, George Brebenar 1 fl, Rosa Dragoş 1 fl, Dimitrie Dragoş 1 fl, Cornelia Stranzky 1 fl, Herglotz Săndor 2 fl, Johann Schumer 50 cr., Mihaiu Dada 50 cr., Constantin Ciula 1 fl, Petru Mice 1 fl, Constantin Ciula 50 cr., Ion Fratescu 50 cr., Ioan Sperinac Boeşa-română 50 cr. Suma listei nr. 5: 43 fl. 50 cr. (Va urmă.)

C e e n o u ?

Ştiri personale. *Moştenitorul de tron Rudolf* va lua parte la o mare vânătoare, care se va face în luna viitoare la Sinaia. *Mitropolitul-primat al României* e bolnav greu; slăbiciunea cea mare în care se află, inspiră ingrigiri medicilor; regele şi regina se informază zilnic prin telegraf, despre mersul bolii.

Asociaţiunea transilvană s-a ținut adunarea generală duminică şi luni în 8 şi 9 august la Alba-Julia, cu succes mare, despre care vom raporta în nr. viitor. — *La Cuchi-Gârbeu* în 1 august s'a ținut adunarea despărţământului XII, sub presiul dlui G. Muntean. S'au ținut şi doue disertaţiuni de dnii Ioan Petran şi Vasile Pop. S'a încesat cu totul 222 fl. 69 cr. S'a ținut şi un banchet, ér séra un bal frumos. Dômnelle: Ludovica Pop născută Mihali din Zalha, Cornelia Petran n. Pop din Fizeş şi dşorele: Maria Stanciu din Napratea, Iosefa Mihali din Câmpulung şi Ludovica Cosma din Feiurd se presintară în costum naţional. Dintre damele cealalte se însemnă următoarele: Aurelia Hătegan n. Deac, protopopăsa Papiniu din Iclodul-mare, Viorica Mihali n. Vajda din Deş, Victoria Dragan n. Mihali, Maria Popovici n. Onciu, Elena Mihali n. Ciple, Veronica Mureşan n. Pop, Cornelia Ancean n. Vajda, Iulia Pop n. Pop, Ludovica Costea n. Pop, Rozalia Roşca n. Cotuţiu, Iulia Cosma n. Pop, Veronica Kômiveş n. Geţie, Maria Andrei n. Vlasa, Rafila Crăciun n. Georgia, Ana Pop n. Rad, Veronica Pop n. Olariu, Iléna Tămăşan n. Gârboan, Elisa Bican n. Pop Moldovan, Maria Miron n. Pop, Aurelia Bujita n. Pop şi dşorele: Rosalia şi Eugenia Papiniu din Iclodul-mare, Eugenia Pop din Dîrja, Magda Fuszko, Vilma şi Aurelia Săndor, Clara Pop Moldovan, Ludovica Tinea, Ilenuţa Chetie, Raveca Perhaite, Lucreţia Costea, Cornelia Tohati.

Stăna de Vale. Presanţia Sa Michail Pavel Epp, gr. cat. de Oradea-mare cu vinirea sa la Stăna de Vale a dat noue semne de nobleţta inimii şi ale carităţii creştine. Cu tôte greutăţile transportului dela Beinş până la Stăna de Vale, îndată cu sosirea a surprins pe ôspeţii acestui loc frumos climatic scărîţând preţul menagerii comune dela 1 fl. 50 cr. la 1 di un florin pe ziua. O scaldă caldă cu linceol 20 cr. fără linceol 15 cr. scaldă rece fără tucăş. Prin acésta marinimositate făcú posibil şi celor de condiţiune mai miseră a-ş cercă recrearea inimii, ori restabilirea sănătăţii între brađii edomului munţilor Bihoreni. În dşilele aceste se escuteză planul a doue localităţi pentru scaldă rece, una la izvorul aşă numit al minunilor. Biserica se gatâ în sêptemăna viitoare şi nefiind pedeece în 15 l. c. se va binecuvânta. Numarul ôspeţilor variază între 40—50. Veselia inimii şi indestulirea predomneşce tôte Stăna de Vale. *Un ôsp.*

Necrolog. *Iustin Bogdan*, preot gr. or. în Călugari şi capelan în Crişciori, comit. Biharia, a încetat din viaţă la 17 jul., în etate de 28 ani, lăsând în dolu pe soţia sa Rosa n. Costina cu un fiu de trei sêptemăni, pe părinţii Petru Bogdan inv. în Crişciori cu soţia, pe surorile Saveta şi Ana, pe fraţii George şi Nicolae, pe socrul Costina inv. în Hălmagiu cu soţia Teresia. Inmormentarea s'a făcut cu solenitate, oficiând Rdl. D. protop. al Vascoului Vas. Pop, cu asistintă numerosă. Pe coşciug dnelle notarese Julia Şarceadi din Crişciori şi Maria Dragan din Vascou, depuseră cununii frumoşe.

Căindărul sêptemănei.

Diua sêpt.	Căindărul vechiu	Căind nou
	Dum. a 9-a d. Rosalii, Mat. c 14, gi. 8, sft. 9.	
Duminică	3 Cuv. Păr. Isachie	15 (†) Ad. Mar.
Luni	4 SS. 7 Coc. din Eles	16 Robu
Martî	5 Muc. Eusignie	17 Bertram
Mercuri	6 (†) Schimb. la fată	18 Elena
Joi	7 Cuv. Muc. Dometie	18 Ludovic
Vineri	8 S. Muc. Emilian	20 (†) S. Stef. R.
Sămbătă	9 Apost. Matia	21 Ioanna